

سۇئال

سوئال: ھەج- ئۆمرە قىلغۇچىلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسچىتىنى زىيارەت قىلماقچى بولغاندا، مەسچىتىنى زىيارەت قىلىشنى مەقسەت قىلامدۇ ياكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قەبرىسىنى زىيارەت قىلىشنى مەقسەت قىلامدۇ؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسچىتىنى زىيارەت قىلىشنىڭ ئەدەپ-قائىدىلىرى نېمىلەردىن ئىبارەت؟.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

شەيخ مۇھەممەد سالىھ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دېگەن: ھاجىلار ھەج قىلىشتىن ئىلگىرى ياكى كىيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۈچ مەسچىتىنى زىيارەت قىلىش ئۈچۈن سەپەر قىلسا توغرا بولىدۇ... دېگەن ھەدىسكە ئەمەل قىلغان ئاساستا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قەبرىسىنى زىيارەت قىلىشنى مەقسەت قىلماستىن مەسچىتىنى زىيارەت قىلىش نىيىتى بىلەن مەدىنە مۇنەۋۋەرەگە كەلسە ئىبادەت بولىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن بايان قىلىنغان سەھىھ ھەدىستە: **ھەرەم مەسچىتى، مىنىڭ مەسچىتىم ۋە بەيتۇل مۇقەددەستىكى ئەقسا مەسچىتىنى زىيارەت قىلىش ئۈچۈن سەپەر قىلساڭلار بولىدۇ دېيىلگەن.** بۇ ھەدىسنى بۇخارىي(1189)، مۇسلىم(1397) رىۋايەت قىلغان.

ھاجىلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مەسچىتىگە كەلگەندە مەسچىتكە ئوڭ پۇتى بىلەن بۇ دۇئانى ئوقۇغان ھالدا كېرىدۇ: **ئاللاھنىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن، ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىگە دۇرۇت- سالاملار بولسۇن. ئى ئاللاھ! مېنىڭ گۇناھىمنى كەچۈرۈشىڭنى، ئۇلۇغ پەزىلىتىڭدىن رەھمەت ئاتا قىلىشىڭنى تىلەيمەن. ئاللاھنىڭ ئۇلۇغلىقىغا، رەھىم- شەپقىتىگە ۋە ئەزەلدىن مەڭگۈگە داۋام قىلغۇچى بولغان پادىشاھلىقىغا سېغىنىپ، قوغلاندى شەيتاننىڭ شەرىدىن پاناھ تىلەيمەن، ئۇنىڭدىن كىيىن خالىغانچە ناماز ئوقۇسا بولىدۇ.**

مۇمكىن بولسا نامازنى رەۋزىدە ئوقۇش ياخشى، "رەۋزە" پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قەبرىسى بار ئۆي بىلەن مۇنبەرنىڭ ئارىسىدىكى جاي بولۇپ بۇ جاينىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا ھەدىستە "رەۋزە جەننەتنىڭ باغچىلىرىدىن بىر باغچا" ئىكەنلىكى بايان قىلىندۇ. ئەگەر زىيارەتچى ناماز ئوقۇپ بولۇپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قەبرىسىنى زىيارەت قىلىشنى مەقسەت قىلسا، ئەدەپ بىلەن ھۇجرىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ بۇ دۇئانى ئوقۇشى كېرەك: **ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ساڭا ئاللاھنىڭ رەھمەت، سالاملىرى ۋە بەرىكەتلىرى بولسۇن، ئى ئاللاھ! ئىبراھىمغا رەھمەت قىلغىنىڭدەك مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ۋە ئۇنىڭ ئەھلىگە رەھمەت قىلغىن، سەن بولساڭ بەك ماختالغۇچى، ئۇلۇغلانغۇچى زاتتۇرسەن. ئى ئاللاھ! ئىبراھىمنىڭ ئەھلىگە بەرىكەت بەرگىنىڭدەك، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ۋە ئۇنىڭ ئەھلىگە بەرىكەت بەرگىن. ئى ئاللاھ سەن ھەقىقەتەنمۇ بەك ماختالغۇچى، ئۇلۇغلانغۇچى زاتتۇرسەن. ئى ئاللاھنىڭ رەسۇلى سىنى ئاللاھنىڭ ھەقىقىي ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بېرىمەن، سەن ھەقىقەتەنمۇ**

ئەلچىلىك ۋەزىپىسىنى يەتكۈزدۈك، ئامانەتنى ئادا قىلىدىك، ئۇممەتكە نەسىھەت قىلىدىك، ئاللاھ ئۈچۈن ھەقىقى كۆرەش قىلىدىك، ئاللاھ سىنى باشقا پەيغەمبەرلەرنى ئۇممەتلىرى تەرىپىدىن مۇكاپاتلىغان مۇكاپاتنىك ئەك ئېسىلى بىلەن مۇكاپاتلىسۇن.

ئۇنىڭدىن كىيىن ئوك تەرەپكە ئازراق مېڭىپ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا، يەنە ئازراق مېڭىپ ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا سالام بېرىدۇ، بۇ ئىككەيلەن ئۈچۈنمۇ مۇۋاپىق دۇئا قىلسا بولىدۇ.

ھېچ كىشىنىك پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىك ھۇجرىسىنىك تاملرىنى سىلاش ۋە ئايلىنىپ تاۋاپ قىلىش بىلەن ئاللاھقا يېقىنچىلىق قىلىشى توغرا ئەمەس، دۇئا قىلغاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىك ھوجرىسىغا قارىماستىن قىبلە تەرەپكە قاراپ قىلىش كېرەك. ئىبادەت ئاللاھ ۋە ئۇنىك رەسۇلىنىك كۆرسەتمىسى بىلەن بولىشى كېرەك، ئىبادەت يېڭىلاشقا ئەمەس بەلكى ئەگىشىش ئاساسىغا قۇرۇلغان.

ئاياللار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىك ۋە باشقىلارنىك قەبرىسىنى زىيارەت قىلمايدۇ، چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قەبرە زىيارەت قىلغۇچى ئاياللارغا لەنەت قىلغان، لېكىن ئاياللار ئۆز ئورنىدا تۇرۇپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇت-سالام يوللايدۇ، ئۇلار نەدە بولسا ئۇلارنىك يوللىغىنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا يېتىدۇ، بىر ھەدىستە: **ماڭا دۇرۇت ئېيتىڭلار، قەيەردە بولۇشۇڭلاردىن قەتئى نەزەر ماڭا يېتىپ تۇرىدۇ. ئاللاھنىك زېمىنى ئايلىنىپ يۈرۈيدىغان خاس پەرىشتىلىرى ئۇممىتىنىك ماڭا يوللىغان سالاملىرىنى يەتكۈزىدۇ** دېگەن. بۇ ھەدىسنى نەسائىي (1282)، شەيخ ئەلبانى نەسائىينىك سەھىھ ھەدىسلىرى توپلىمىدا (1215) بايان قىلغان.

مەدىنىگە كەلگەندە ئەرلەر مەدىنىنىك بەقىدىن ئىبارەت قەبرىستانلىقنى زىيارەت قىلىشى ۋە قەبرىستانلىققا كىرگەندە بۇ دۇئانى ئوقۇشى كېرەك: **ئاللاھنىك ئامانلىقى بۇ جايدا ياتقان مۆمىن مۇسۇلمانلارغا بولسۇن، بىزدىن ئىلگىرىكى ۋە كېيىنكىلەرنىك ھەممىسىگە ئاللاھ رەھىم قىلغاي، بىزمۇ ئاللاھ خالىغان ۋاقىتتا سىلەرگە قوشۇلىمىز، ئاللاھ تائالادىن بىزگە ۋە سىلەرگە ئامانلىق تىلەيمەن. ئى ئاللاھ! بىزنى ئۇلارنىك ئەجرىدىن مەھرۇم قويمىغىن، ئۇلاردىن كىيىن بىزنى پىتىنگە قويمىغىن، بىزنى ۋە ئۇلارنى كەچۈرۈم قىلغىن.**

ئوھۇدتىكى شېھىتلىكنى زىيارەت قىلىش ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋە ساھابىلارنىك بۇ جايدا بولغان ئۇرۇشتا دۇچكەلگەن مۇسبەت ۋە قىيىنچىلىقلىرىنى ئەسلەش بىلەن بۇ ئۇرۇشتا شېھىت بولغان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىك تاغىسى ھەمزە ئىبنى ئابدۇل مۇتتەلىب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ باشچىلىقىدىكى شېھىتلەرگە سالام بېرىپ يانسا بولىدۇ، بۇمۇ ئاللاھنىك زېمىندا سەيلى قىلىڭلار دېگەن بۇيرۇقىغا كېرىدۇ.